

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 147/17

KLAGER: Sogndal kommune
PUBLIKASJON: Sogn Avis
PUBLISERINGSDATO: 28.12.2016, 21.01.2017, 28.01.2017
STOFFOMRÅDE: Barnevern
SJANGER: Mening/nyhetsartikkel
SØKERSTIKKORD: Opplysningskontroll, saklighet og omtanke, dekning for titler etc., samtidig imøtegåelse.
REGISTRERT: 27.06.2017
BEHANDLET I PFU: 18.12.2017
BEHANDLINGSTID: 171 dager
KLAGEGRUPPE: Offentlig
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Sogn Avis publiserte **onsdag 28. desember 2016** en kommentarartikkel av redaktør Jan Inge Fardal som handlet om avvik i Sogn barnevern. Tittelen var: «**Skyhøge avvik i ein nasjonal samanheng**».

Artikkelen var illustrert med et arkivfoto fra et kontorlokale, og i bildeteksten stod det:

«RAPPORT: Kommunetoppene burde ha gått grundigare inn i dei funna og dei avvika som rapporten faktisk avdekkjer.»

I brødteksten ble det innledningsvis opplyst at kommunalsjef Marit Hagevik i et kommunestyremøte i Balestrand svarte «**klart ja**» på at Sogn barnevern kan levere en robust og profesjonell tjeneste. Mange sykemeldinger og få folk på jobb, hadde vært årsaken til tidligere problemer i barnevernet, sa Hagevik.

Redaktøren skrev at det er grunn til å stille flere spørsmål til dette:

«(...) det kjem ikkje eitt ord om kvifor det har vore så mange sjukmeldingar og kvifor så mange har slutta, sjølv sagt.

Etter mitt skjønn er det direkte ufint å bruka dei sjukmelde som bortforklaring på alle avvika i denne rapporten. Eller meiner Hagevik til dømes at det er dei sjukmelde, som i perioden oktober 2015 til januar 2016, la vekk tre

meldingar som gjaldt same barn, utan at barnevernet kontakta den offentlege meldaren for å avklara innhaldet i meldingane?

Meiner Hagevik at det var dei sjukmelde som sendte teiepliktige opplysningar på sms og epost? Og sist, men ikkje minst, meiner Hagevik at det var dei sjukmelde som er ansvarlege for at kommunens datering av brev, undersøkningsrapportar og andre dokument ikkje er i samsvar med faktisk dato for utsending?»

Redaktøren uttrykte at ansvaret ligger fullt og helt hos ledelsen. **«Berre det å koma på å gje tilsette som ikkje er på jobb skulda for slike avvik er horribelt»**, skrev han.

Redaktøren redegjorde vidare for at avisen har sammenlignet funn i den foreløpige rapporten om Sogn barnevern med den nasjonale statistikken til Statens helsetilsyn i 2015 og 2016. Det stod:

«Det vart gjennomført 58 tilsyn med same tema her i landet i løpet av 2015 og 2016. Seks av dei kontrollerte barnevernstenestene hadde ingen avvik, 26 hadde eitt avvik, 24 hadde to avvik, to hadde tre avvik, medan det i den førebelse rapporten frå tilsynet i Sogn barnevern åleine vart avdekt heile elleve avvik. Det er skyhøgt over alle andre funn, og kan ikkje bortforklarast.»

Avisen skrev vidare at redaksjonen sitter med dokumentasjon på at ansatte i Sogn barnevern har sendt epost til kommuneledelsen med spørsmål knyttet til **«50 fristbrudd eller avvik som ikkje kom fram på rapporteringa til Fylkesmannen og SSB»**. Redaktøren skrev:

«To teamleiarar sa til barnevernsleiar Hadle Blikra a dei reagerte på at det ikkje vart rapportert eitt einaste fristbrot, sjølv om nøkkeltala i fagsystemet synte mange fristbrot. Dette kan ikkje kallast anna enn manipulering av rapporteringa som blir offentleg statistikk. Korleis Blikra reagerte på spørsmåla frå teamleiarane skildra Sogn Avis i ein artikkel om Sogn barnevern torsdag 15.12. (Dei vart begge skjulmelde).»

Lørdag 21. januar 2017 publiserte Sogn Avis om barnevernet på førstsiden. Artikkelen var hovedoppslag og hadde tittelen:

«Før eg sjukmelde meg kvidde eg meg dagleg til å gå på jobb, hadde vondt i magen, oppkast, hjartebank og var svimmel, medan eg var på kontoret. Så sa det berre stopp»

Under tittelen stod det:

«Ti tidlegare tilsette fortel om tida dei jobba i Sogn barnevern.»

Forsiden var illustrert med samme bilde som ble brukt i artikkelen 28. desember 2016.

Inne i selve avisen ble dekningen innledet av kommentar av ansvarlig redaktør Jan Inge Fardal. Avissidene hadde vignetten: **«Krisa i Sogn barnevern»**.

Tittelen på Fardals kommentar var **«Dei som ikkje orka meir»**.

På ingressplass stod det:

«Sogndal: I fleire månader har Sogn Avis freista å finna ut kva som har gått gale i Sogn barnevern. Kvifor og korleis ein organisasjon som så mange var positive til, kunne kollapsa.»

I brødteksten opplyste redaktøren innledningsvis at avisen har snakket med 16 tidligere ansatte i Sogn barnevern. Mange av disse opplever at de får skylden for problemene i Sogn barnevern, og at de derfor sliter med å finne nytt arbeid, skrev redaktøren.

Redaktøren opplyste vidare at Sogn Avis har gjennomført et stort gravearbeid opp mot barnevernet:

«Undervegs har vi fått tilgang på fleire kilo med dokument. (...) Og ja - mykje er av ein slik karakter at du ikkje vil tru at det er mogleg. Me hadde neppe trudd kor gale dette har vore, utan å få desse dokumenta, desse prova , i hendene. (...) Med har også dokumentasjon på utbetaling av erstatning på 150.000 kroner til tre tilsette for mobbing i tenesta.»

Deretter fortalte redaktøren at tidligere ansatte har skrevet om sine opplevelser til Sogn Avis, og at det publiseres i dagens avis.

Redaktøren opplyste også om tidsrommet som avisen omtaler:

«(...) dei opplevingane og dokumenta denne dokumentaren byggjer på, er henta i heile perioden frå 2009 og fram til hausten 2016. (...) etter å ha fått tilgang på den nemnde rapporten som den eksterne konsulenten leverte våren 2015, har (me) konsentrert oss mest om perioden frå 1.1.2015 og fram til no. Omtrent den same perioden der Fylkesmann sin førebelse tilsynsrapport har peika på graverande brot på både lover og reglar.»

Han skrev avslutningsvis om det han mener er ansvarsfraskrivelse i ledelsen:

«Ingen i leiinga har teke noko som helst ansvar for at så mange har slutta. Ingen ansvarlege har spurt desse kvinnene om kva dei har vore gjennom.»

På de neste sidene ble ti historier om ti tidligere ansatte i Sogn barnevern publisert. Alle ti var anonymisert av avisen. Den første historien hadde tittelen «- **Ein lette å få kreftdiagnosen**».

I brødteksten ble det opplyst at en kvinne følte det som en lettelse å få kreftdiagnose fordi hun da kunne sykemeldes fra den **«uuthaldelege kvardagen i Sogn barnevern»**.

Kvinnens opplevelser ble utdypet vidare i artikkelen. Kvinnen følte seg tilsidesatt, at hennes kompetanse ikke ble brukt. Det stod også at kvinnen en gang hadde sagt til kollegene sine at de ikke måtte glemme hvem de var på jobb for, nemlig barna og familiene, og at denne kommentaren førte til at hun ble utsatt for **«sjikane, mobbing og trakassering»**.

Permisjonssøknader og avspaseringer som hun sendte til ledelsen, forsvant, skrev avisen: **«Det skjedde fleire gonger»**. Det stod også at hun ble nektet å være med på et kurs fordi hun hadde vært sykemeldt.

Etter at hun var ferdig med kreftbehandlingen, sa hun opp jobben i barnevernet, skrev avisen avslutningsvis.

Den neste historien hadde tittelen «**Vondt å sjå korleis kollegaer har blitt behandla**».

Kvinnen bak denne historien mente at artikkel 19 i menneskerettighetserklæringen, som slår fast at alle har menings- og ytringsfrihet, ikke ble lagt vekt på i Sogn barnevern. Kvinnen uttalte:

«'Det var to sider. Rett eller gale. (...) Kva som var rett og feil side, blei definert av leiinga, i hovudsak barnevernsleiar og nestleiar. Ei leiing som ville at du skulle gjera som dei ville og meina som dei meinte.'»

Det stod også:

«Som tilsett i Sogn barnevern var det vanskeleg å vita kva som blei definert som leiing, då det alltid var fleire enn sjølve leiar som hadde kjennskap til personleg informasjon om deg.»

Kvinnen uttalte at hun var usikker på hvem hun kunne stole på og hvem som var «**farlege**», og at hun etter hvert skjønte at det var ledelsen og «**dei nærmaste hjelparane**» som var «**farlege**». Kvinnen uttrykte også at hun ikke fikk hjelp og støtte av ledelsen i de vanskelige barnevernssakene hun jobbet med.

Den tredje historien hadde tittelen «**Konstant dårleg samvit**».

Kvinnen som fortalte denne historien, opplevde at hun fikk lite oppfølging som nyansatt vikar, og at hun fikk svært tunge og krevende saker. Hun fryktet at det skulle gå utover barna.

Avisen skrev av kvinnen tok opp situasjonen med nærmeste leder flere ganger, men at hun ikke følte det ble tatt på alvor.

Neste historie hadde tittelen «**Maktmisbruk og splitt og hersk**».

Også bak denne historien var det en kvinne som stod bak, og hun stilte innledningsvis spørsmål ved om Sogndal «**meistrar oppgåva si som vertskommune**». Deretter stod det:

«Ho peikar på at då ho kom inn i tenesta var det etter hennar oppfatning leiinga som heldt oppe konflikten gjennom sitt maktmisbruk og sine splitt og herskemetodar.

'Du vart indirekte trua med kommentarar frå leiinga med utsegner som «dei har vore illojale mot leiinga, sett seg i mot oss, og me skal syta for at dei aldri igjen får ein jobb i Sogndal kommune', skriv ho.»

Videre skrev avisen at kvinnen var nedbrutt da hun sluttet i jobben, og hun var blitt utsatt for en «**narsissistisk leiing**».

Etter dette kom en ny historie, med tittelen «**Ekstremt feige og tafatte politikarar**».

Den åpnet med at en kvinne fortalte at hennes tid i Sogn barnevern kunne beskrives som «**eit helvete**». Avisen skrev deretter hvordan kvinnen havnet i «**unåde**» hos ledelsen.

«Ho sa ifrå då leiar og ein tilsett snakka negativt om ein kollega som ikkje var til stades. 'Eg kom tydelegvis då på «feil side»', skriv ho og då starta nedturen. Ho vart skulda for ting som ho ikkje kjende seg att i, og vart kalla inn 'på teppet' for episodar som var heilt bagatellmessige.»

Kvinnen fortalte at Arbeidstilsynet kalte det for mobbing og trakassering, og at tjenestelederen «**valde vekk jobben sin**» og at nestlederen ble fratatt sin funksjon som nestleder. Videre stod det:

«(...) Men det varte ikkje lenge før hemnaksjonane frå utsida kom, og kommuneleiinga klarte ikkje å setja ein stoppar for dette. Leiarane som hadde klart å skapa tryggleik i personalgruppa, forsvann ut. Tenesta som var på rett veg, var på nytt i fritt fall, fortel denne dama til Sogn Avis (...)»

Til slutt kritiserte kvinnen den politiske ledelsen i kommunene som samarbeider om Sogn barnevern. Hun mener at det var «**ein ekstrem feigskap og tafatheit frå politikarane i dei ulike kommunane**».

Neste historie hadde tittelen «**Vart mobba ut av jobben**».

Denne historien åpnet slik:

«Då ho vart sjukmeld i ein permisjon fekk ho beskjed frå leiinga om at ho ikkje var ønska i Sogn barnevern og at det beste for tenesta var at ho sa opp stillinga.»

Avisen skrev at kvinnen likevel kom tilbake til jobben, og at det ble gjort forsøk på å rydde opp. Avisen skrev at Hadle Blikra etter hvert kom inn som vikarierende barnevernsleder på grunn av en sykemelding.

Kvinnen ble deretter sitert om kommunalsjefen:

«På det første møtet tenesta hadde med kommunalsjef Marit Hagevik sat ho å trampa i golvet og slo i bordet gjentekne gongar medan me fekk høyra ho fortelja kor flink ho var i jobben sin. (...)»

Deretter fortalte kvinnen at vikarierende barnevernssjef Hadle Blikra angivelig forandret seg:

«'Barnevernsleiar Blikra oppførte seg på ein truande måte og me visste aldri når det eskalerte. Han toler ikkje at andre har andre meiningar enn han. Dette førte til at eg ikkje tok opp saker på team. Frykta for at det var meg det skulle gå ut over var for stor. Han kom og med uttalar om at han hørde på bygda at nokon i Sogn barnevern braut tausheitsplikta si, men meir ville han ikkje seia. Han skapar uvisse' (...).»

Sogn Avis skrev deretter at barnevernslederen gjorde sitt ytterste for å «**psyke henne ned**», og at kvinne ble frosset ut. Kvinnen ble sitert:

«Han tok vekk sakene mine, eg fekk eit par når eg sende melding til heile tenesta at eg hadde mykje ledig kapasitet. Han snakka med kollegaene mine, men ikkje med meg. Valde å slå blikket ned når han såg meg, snu seg vekk, ikkje svara når eg spurde om noko. Etter samtale med legen byrja eg late att døra på kontoret mitt, for å stengja alt ute. På kontormøte blei det teke opp at han blei usikker når dører var stengde, for han var redd for at me sat fleire på kontoret og snakka om han. Eg byrja å sitja med open dør att. Eg vart den som ikkje fekk informasjon når det var noko. Det er berre nokre utvalde som gjer det. Mens eg hadde saker opplevde eg at eg ikkje fekk att vedtak Blikra måtte signera. Han fann dei ikkje att, eller hadde ikkje tid til å sjå på dei. På det meste tok det nesten to månader' (...)»

Kvinnen opplyste også at kommunalsjefen sa til de ansatte at den neste som sykemeldte seg på grunn av arbeidsmiljøet, ville bli omplassert. Likevel ble sykemeldt igjen, skrev avisen:

«Som legen hennar seier: 'Du kan ikkje fortsette i ein jobb der du blir mobba, for det du opplever er mobbing'»

Neste historie hadde tittelen: «Fekk beskjed å juksa med tiltaksplanar».

Kvinnen bak denne historien fortalte avisen at hun har mange «svarte hull» om Sogn barnevern i hukommelsen på grunn av traumer. Kvinnen sa:

«- Når du er blitt trakassert, oversett, fått stygge blikk, blitt spreidd falske rykte om, er det vel kanskje sånn som kan skje. (...)»

Kvinnen var nyansatt, og fortalte at hun etter en stund ble skjøvet ut av varmen. Avisen skrev:

«Dette opplevde ho som ein direkte konsekvens av at ho ikkje ville snakke stygt om ein kollega saman med leiaren sin, også, etter at ho var ute i ei kort sjukmelding. 'Då sa tenesteleiar at «eg trudde ikkje du var ein sånn som sjukemelde deg'.»

Kvinnen fortalte vidare at ledelsen hadde et par vanlige ansatte som opptrådte som ledere:

«'Dei visste ting, private ting, om oss andre, og kunne også ta opp personalsaker med oss på tomannshand. Den uformelle leiinga hadde også mynde til å «ta oss føre seg» dersom me hadde sagt noko feil. Me fekk også beskjed om at alle avvik vart førte på oss som person og ikkje noko overordna ansvar frå leiinga sin del i høve handtering av avvik' (...)»

Det dårlige arbeidsmiljøet ble tatt tak i, og forholdene bedret seg, fortalte kvinne. Men dette varte ikke lenge, sa hun til avisen:

«'(...) Ny leiar kom inn, og den uformelle leiinga kom på nytt på banen og fekk blomstra. Det kjendest nesten som ein parodi, at du til slutt utover hausten 2015 var med i ein «kven skal ut»-oppgåve.'»

Deretter kritiserte kvinnen Hadle Blikra:

«'Han skjelte meg ein gong ut for alle i personalmøte. Då eg konfronterte han med

kvifor han ikkje tok opp ting med meg på tomannshand, så la han skulda over på meg, nesten som eg hadde bedt om kollektiv utskjelling. Det har over tid blitt skapt ein fryktkultur der alt er basert på å «skremma» dei tilsette til lojalitet.' (...)»

Ifølge kvinnen fikk de ansatte i barnevernet beskjed om å jukse for å unngå avvik:

«'(...) Me har ein gong fått beskjed om å «juksa» med tiltaksplanar, for å få fine tal', fortel denne kvinna. Det gjekk ut på å senda ut uferdige tiltaksplanar, med tiltak som ikkje var avtalt med familiar for så å ferdigstilla dei i fagprogrammet. Då fekk Sogn barnevern lite avvik på tiltaksplanar.'»

Tittelen på neste historie var **«Fekk ikkje følgja opp borna som stolte på henne»**.

En kvinne fortalte at ledelsen var mer opptatt av å unngå avvik enn å gjøre en god jobb. Avisen skrev om et vendepunkt for kvinnen:

«'Me har ein gong fått beskjed om å «juksa» med tiltaksplanar, for å få fine tal', fortel denne kvinna. Det gjekk ut på å senda ut uferdige tiltaksplanar, med tiltak som ikkje var avtalt med familiar for så å ferdigstilla dei i fagprogrammet. Då fekk Sogn barnevern lite avvik på tiltaksplanar. – Eg hugsar tårene kom då me gjekk frå møtet og ned igjen til Helsesenteret. (...)»

Kvinnen ble selv sykemeldt, og etter sykemeldingen fikk hun ikke jobb videre, noe hun opplevde var fordi hun ikke **«var på lag med ledelsen»**.

Nest siste historie i artikkelen hadde tittelen **«Orkar ikkje å vera tilsett i ein organisasjon med ein slik leiarkultur»**.

Teksten åpnet slik:

«– Så lenge Jostein Aanestad og politikarane står bak ein slik leiarstil, kan ein ikkje driva eit forsvarleg barnevern.

Det er ein alvorleg påstand, og den kjem frå ein av dei mest røynde medarbeidarane som har vore tilsett i Sogn barnevern. No har ho sagt opp! Og ho er 100 prosent sikker på at arbeidsmiljøproblema ikkje går over i Sogn barnevern, fordi om leiinga har reinska ut alle dei 'gamle'.»

Kvinnen fortalte om et arbeidspress som var så stort at hun ønsket at hun ble syk, så hun fikk fri. Avslutningsvis sa hun:

«'(...) Eg har ikkje tru på at Aanestad vil endra seg eller innsjå nokon gong korleis han har ramponert eit veldig godt fagleg utgangspunkt. Me var gode og me hadde mål om å bli best' (...)»

Den siste historien hadde tittelen **«Ikkje negativ omtale»**.

Kvinnen jobbet i et vikariat, men sa opp stillingen fordi hun mistrialdes med lederstilen i Sogn barnevern, skrev avisen. Avisen skrev videre at hun ble kalt inn til leder første dag på jobb der hun fikk **«klare instruksar om å ikkje omtala Sogn barnevern negativt»**.

Litt lenger ned i teksten uttalte hun:

«'Etter mine vurderingar var leiinga i større grad opptekne av å kontrollera meg og mine kollegaer enn å syta for at Sogn barnevern gjorde ein fagleg god jobb. Til dømes brukte leiinga mykje tid på å kontrollera at ferjebillettane stemde med fleksilistene' (...).»

Avslutningsvis sa hun:

«'I stor grad opplevde eg at leiinga dreiv psykisk terror og brukte ulike hersketeknikkar for å oppretalda ein slags kontroll' (...).»

Til slutte i artikkelen stod en boks med stikkittel/tittel: «Slik svarar Sogndal kommune: 'Hadde omfattende problem'».

Avisen opplyste at rådmann Jostein Aanested, kommunalsjef Marit Hagevik og barnevernsleder Hadle Blikra har fått lese igjennom historiene, slik at de kunne få muligheten til samtidig imøtegåelse. Avisen skrev:

«Rådmann Aanestad svarar på vegner av alle tre og han konstaterer at Sogn barnevern fram til 2016 har hatt eit omfattande arbeidsmiljøproblem, og at dette er dokumentert gjennom regelmessige medarbeidarundersøkingar, rapport frå Arbeidstilsynet, rapport frå bedriftshelsetenesta og rapport frå ekstern konsulent.»

Aanestad ble sitert:

«Dette materialet gjev eit breiare og meir nyansert bilete enn det som Sogn Avis presenterer gjennom ti anonyme intervju. Tilsette har nok opplevd denne situasjonen ulikt, men det er belastande for alle å vera ein del av eit dårleg arbeidsmiljø over tid. Kommunen har difor tilbydd hjelp til alle som har ønske det, og mange av dei som tidlegare jobba i Sogn barnevern har ønskt seg annan jobb i eller utanfor kommunen. Det er hyggeleg å lesa at mange av desse no har ein god arbeidssituasjon der dei no er (...).»

Rådmannen la også til at arbeidsmiljøet i Sogn barnevern nå er godt.

Lørdag 28. januar publiserte Sogn Avis en ny artikkel, med tittelen «Blikra måtte gå på dagen som helsesjef».

Under overskriften stod to stikkittler: «Då var alle rundt han sjukmelde» og «Fekk avtale».

Ingressen gikk slik:

«Mannen som rådmann Jostein Aanestad handplukka for å få ro og orden i Sogn barnevern, måtte gå på dagen som helsesjef i Lærdal.»

Artikkelen var illustrert med et bilde av Hadle Blikra.

Brødteksten åpnet på denne måten:

«Det var i 2004 toppleiinga i Lærdal kommune gjekk til det spesielle steget det er å fjerna ein etatssjef på dagen. - Ikkje heilt vanleg det, nei, men det var heilt

naudsynleg for å få ro i organisasjonen, seier dåverande Ap-ordførar Knut O. Aarethun til Sogn Avis.»

Lenger ned opplyste avisen at redaksjonen fikk tips om saken fra en ansatt ved helsesenteret i Lærdal kommune. Sogn Avis siterte fra eposten hun sendte:

«'Eg vil takke deg og Sogn Avis for at de ikkje gjer opp å grave i bakgrunnen til barnevernsleiar Hadle Blikra. Etter å ha lese Sogn Avis på torsdag (15. desember 2016 red. merkn.) var det som å repetere mine og andre sine opplevingar i forhold til Blikra sin tidlegare oppførsel. Han var helsesjef i Lærdal kommune tidleg på 2000-talet. Då var han også min sjef. Hans oppførsel var graverande også på den tida' (...).»

Sprakehaug fortalte vidare at «[d]et toppet seg i 2004», da flere ble sykemeldte. Kommunen søkte derfor ekstern hjelp.

«'(...) Det kom arbeidspsykologar som intervjuar alle tilsette på helsesenteret. Konklusjonen dei kom med fekk me tilsette aldri tilgang til, det var det berre ordførar og rådmann som har lese. Men det førte i alle fall til at Hadle Blikra slutta på dagen og me andre kom tilbake på jobb', skriv Ruth Sprakehaug i denne eposten.»

En annen ansatt, Aud Henriksen, fortalte at situasjonen normaliserte seg etter at Hadle Blikra sluttet.

Tidligere Rådmann Lasse Sælthun og daværende ordfører Knut O. Aarethun (Ap) ble også intervjuet i artikkelen. De bekreftet at det var arbeidsmiljøproblemer og at Hadle Blikra gikk på dagen.

På samme avisside stod en underartikkel som inneholdt et svar fra Hadle Blikra. Artikkelen hadde tittelen «- **Gagna alle partar**».

Ingressen var slik:

«Hadle Blikra meiner det gagna alle partar at han fekk fritak frå arbeidsplikta i oppseiingstida i Lærdal.»

Blilra ble sitert i brødteksten:

«- Eg ynskjer ikkje å meina noko om tidlegare kollegaer sine opplevingar frå 13 år attende i tid. Det står respekt av at både Sprakehaug og Henriksen står fram med sine meininger med fullt namn i intervjuet. Det er elles inga hemmelegheit at eg valde å seia opp mitt arbeidsforhold som helsesjef i Lærdal kommune, og at eg fekk fritak frå arbeidsplikta mi i oppseiingstida. Det gagna nok alle partar den gongen (...).»

KLAGEN:

Klager er Sogndal kommune, som er vertskommune for det interkommunale samarbeidet om Sogn barnevern. Sogndal kommune klager med samtykke fra Hadle Blikra.

Klager mener Sogn Avis har brutt god presseskikk på følgende punkter i Vær Varsom-plakaten (VVP):

- Punkt 3.2, om opplysningskontroll
- Punkt 4.1, om saklighet og omtanke
- Punkt 4.4, om å ha dekning for titler etc.
- Punkt 4.14, om samtidig imøtegåelse

Klager opplyser at det har vært flere saker i Sogn barnevern de siste årene som har «påkalt kritisk oppfølging» fra både kommunen selv og mediene.

Situasjonen er imidlertid endret seg, ifølge klager: utfordringene med arbeidsmiljøet er løst. Flesteparten som var ansatt i Sogn barnevern da arbeidsmiljøet var dårlig, har nå sluttet, opplyser kommunen. «Høsten 2016 meldte de ansatte om at arbeidsmiljøet var godt og at de ansatte hadde tillit til ledelsen», skriver klager.

Klager mener at Sogn Avis' redaktør har valgt seg «et overordnet narrativ» der alle problemene tilskrives ledelsen.

Når det gjelder redaktørens kommentar 28. desember 2016, «**Skyhøge avvik i ein nasjonal samanheng**», mener klager at redaktøren har laget seg en stråmann. Det stemmer ikke at kommuneledelsen har lagt all skyld for arbeidsmiljøproblemene på tidligere ansatte i barnevernet, ifølge klager.

Videre mener klager at avisen ikke hadde dekning for å anklage Hadle Blikra for å manipulere avvikrappoter, slik at statistikken ser bedre ut. Klager skriver:

«Redaktøren bruker her den foreløpige tilsynsrapporter fra fylkesmannen til å få det til å se ut som den dokumenterer og gir dekning for å fremsette påstandene mot Blikra, noe den ikke gjør. Tvert imot var det ingen i den foreløpige rapporten, ei heller i den senere endelige rapporten, som på noe vis gir dekning for redaktørens alvorlige og uriktige påstander.»

Klager mener også det er uriktig at ansatte har sendt epost til kommuneledelsen om nærmere 50 fristbrudd og avvik som ikke kom frem på rapporteringen til SSB. Klager forklarer:

«Redaktøren viser trolig til en e-post av 21. januar 2016 kl. 15:53 fra en teamleder, sendt til kommunalsjef, med kopi til rådmann, verneombud og hovedverneombud. E-posten omhandler en helt annen problemstilling enn hva redaktør Fardal her gjengir og omtaler som 'dokumentasjon'.»

Påstanden om disse 50 fristbruddene utgjør brudd på punkt 3.2, om opplysningskontroll, slik klager ser det. Også punkt 4.14, om samtidig imøtegåelse, er brutt, ifølge klager. Kommunen mener at redaktøren burde lagt til en setning om at Blikra tidligere har avvist påstanden.

Når det gjelder artikkelens bruk av statistikk, og grunnlaget for tittelen («Skyhøge avvik i ein nasjonal samanheng»), mener klager at avisen har sammenlignet epler og pærer. Sammenligningstillene som artikkelen viser til, bygger på en annen metode og gjelder et

avgrenset tema («Kommunens arbeid med meldinger og tilbakemelding til melder»). I fylkesmannens tilsyn med Sogn barnevern ble flere temaer undersøkt, ifølge klager.

Hvis man sammenligner Sogn barnevern med nasjonale undersøkelser tema for tema, skiller ikke Sogn barnevern seg negativt ut, mener klager, som viser til tall fra ulike nasjonale undersøkelser.

Klager mener at avisens tallbruk bryter med punkt 3.2 og 4.14 i Vær Varsom-plakaten.

Videre går klager over til artikkelen fra 21. januar: «**Dei som ikkje orka meir**». Klager skriver at avisen har «valgt å inkludere fleire alvorlige beskyldninger mot dels navngitte dels lett identifiserbare andre ansatte – uten at avisen kan ses å besitte annen dokumentasjon for beskyldningene, enn påstandene fra de anonyme kildene».

Klager skriver: Vi gjengir ikke alle beskyldningene her, men nevner at de går ut på blant annet maktmisbruk, mobbing, instruksjoner om å jukse med tiltaksplaner og trusler om omplassering dersom ansatte sykemeldte seg eller stilte spørsmål ved ledelsens beslutninger.

De som blir angrepet i artikkelen, er blitt forelagt beskyldningene, opplyser klager. Det var imidlertid vanskelig å imøtegå beskyldningene fordi avisens kilder er anonyme.

Det presseetisk problematiske ved artikkelen forsterkes ifølge klager av redaktørens innledende kommentar. Redaktøren skrev at avisen har flere kilo med dokumenter, og at «mykje er av ein slik karakter at du ikkje vil tru at det er mogleg».

Klager utdyper: «Her gir Fardal inntrykk av at avisen – i tillegg til de påstandene som kommer frem i gjengivelsen av de anonyme kildene – besitter 'fleire kilo' med dokumenter som bekrefter hva de anonyme kildene påstår. Så vidt jeg har sett, har ikke denne dokumentasjonen blitt lagt frem eller konkretisert nærmere for offentligheten.»

Når det gjelder det redaktøren skrev om dokumentasjon på utbetaling av erstatning for mobbing, påpeker klager at det ikke er erstatning, men en minnelig ordning, og at kommunen ikke har erkjent at det har foregått mobbing.

Artikkelen fra 28. januar, «**Blikra måtte gå på dagen som helsesjef**», mener klager bryter med god presseskikk blant annet fordi den fremstiller det som om Blikra ble avskjediget. Blikra valgte selv å forlate stillingen, skriver klager, som reagerer på at dette først kommer frem i underartikkelen. Det er ikke dekning for å skrive at Blikra måtte gå, og tittelen bryter derfor med punkt 4.4, mener klager: «Hele seks ganger uttaler kildene på ulike måter at Blikra selv gikk fra stillingen».

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Sogn Avis kan ikke se å ha brutt god presseskikk.

Avisen innrømmer likevel at kommentartikkelen fra 28. desember 2016, «**Skyhøge avvik i ein nasjonal samanheng**», sammenligner epler og pærer. Redaktøren skriver:

«Årsaka til det er at det - etter alt å dømme - ikkje tidlegare er gjennomført noko liknande gransking av ei barnevernsteneste som den fylkesmannen utførte i Sogn barnevern. På ei anna side - i dette spesielle og svært omfattande tilsynet, vart det funne avvik/ fristbrot på samtlege undersøkte område. Det skal ikkje vera avvik i barnevernet, så uansett korleis me snur og vender på dette : avvika i Sogn barnevern var omfattande. Men Sogn Avis hadde altså ikkje nødvendigvis dekning for å hevda at dette var skyhøgt i ein nasjonal samanheng.»

Avisen reagerer på at klager ikke gjorde redaksjonen oppmerksom på feilen før saken ble klaget inn til PFU, rundt et halvt år etter publisering. «Hadde Sogndal kommune gjort oss merksame på denne mistydinga ville me ha retta det opp», skriver redaktøren.

Avisen mener videre å ha dekning for påstanden om manipulering av tall. Redaktøren har fått høre dette fra to ulike kilder, og også fylkesmannens rapport gir dekning for påstanden, slik avisen ser det. Avisen siterer fra rapporten, som blant annet kritiserer Sogn barnevern for manglende samsvar mellom brevdatering og utsending.

Avisen mener også å ha dekning for at ansatte sendte epost til kommuneledelsen om 50 fristbrudd:

«Denne informasjonen har me frå minst fem ulike og anonyme kjelder - men me har også ein epost, som vart sendt til kommunen 21. januar 2016 som dokumenterer dette. Det er to tidlegare team-leiarar som står bak denne eposten, som me legg ved i sladda versjon. (VEDLEGG 1)»

Slik Sogn avis ser det, var det viktig å få frem historiene i artikkelen fra 21. januar 2017, «**Dei som ikkje orka meir**». Avisen skriver:

«Det var eit poeng å få ut deira opplevingar frå tida i barnevernet til ålmenta. At heile 18 fagleg tilsette sluttar i ei så liten organisasjon i løpet av halvanna år er så spesielt at det måtte granskast og omtalast.»

Når det gjelder artikkelen «**Blikra måtte gå på dagen som helsesjef**» fra 28. januar 2017, mener Sogn Avis at det var dekning for å bruke formuleringen «måtte gå». Avisen skriver:

«Sogn Avis brukte fleire veker på å overtala dei (Blikras ansatte i Lærdal kommune, sekr.anm.) til å stå fram og fortelja det dei hadde opplevd. Då dei omsider sa ja, og påstod at Blikra måtte gå på dagen, sjekka me desse påstandane med tre ulike kjelder : dåverande ordførar Knut O. Aarethun, dåverande rådmann Lasse Sælthun og tidlegare ordførar Olav Wendelbo.

Alle desse kjeldene stadfesta - kvar for seg - og på kvar sin måte at Blikra måtte gå på dagen. Det er ingen tvil om at han ikkje hadde høve til å koma attende på jobb dagen etter, for å seia det slik.»

Klager fastholder at Sogn Avis brøt god presseskikk i kommentaren som ble publisert 28. desember 2016. Klager understreker at avisen ikke kontaktet kommunen for samtidig

imøtegåelse. Hadde avisen gjort det, kunne feilen som også avisen innrømmer, vært unngått.

Klager mener at eposten som Sogn Avis (klagers vedlegg 1) mener dokumenterer at ansatte varslet kommuneledelsen om 50 fristbrudd i Sogn barnevern, er blitt manipulert.

(Kommunens versjon av eposten er lagt ved teksten til barnevernsleder Hadle Blikra, som er et av vedleggene i kommunens siste tilsvaer. Sogn Avis' versjon er vedlegg 1 i avisens tilsvaer, sekr.anm.).

Klager viser videre til en redegjørelse fra leverandøren av programmet som brukes til å rapportere statistikk inn til SSB. Programleverandøren skriver blant annet:

«Det er også riktig at datoer i Familia (programmet, sekr. anm.) ikke uten videre lar seg endre dersom disse kommer i konflikt med andre datoier i saken, derfor ble det i dette tilfellet løst med å sette avsluttet-dato til 01.01.16».

Klager kan ikke se at det ble gjort noen feil i rapporteringen til SSB i januar 2016, og mener derfor at avisen ikke hadde dekning for å skrive at rapporteringen ble manipulert.

Sogn Avis fastholder at redaksjonen ikke har brutt god presseskikk.

Den første påklagede kommentaren mener avisen ikke utløser samtidig imøtegåelse fordi den er en løpende del av debatten. Avisen mener at heller punkt 4.15, om tilsvaer, er relevant.

Avisen opplyser også at alle kildene i den siste påklagede artikkelen, «**Blikra måtte gå på dagen som helsesjef**», fikk artikkelen til gjennomlesning før publisering. Redaktøren skriver:

«(...) dåverande ordførar Aarethun (...) stadfesta at kommunen hadde gått til det spesielle steget å fjerna ein etatsjef på dagen. Det einaste alternativet til at Blikra måtte gå på dagen er sjølvsagt at han ikkje måtte gå på dagen - med andre ord at han kunne halde fram som etatsjef dersom han hadde ynskt det. Det er det kommunen freistar å få oss til å tru med si framstilling.»